

**„MINDSZENTY JÓZSEF
A LÉLEKMENTŐ BÍBOROS, HERCEGPRÍMÁS”
Köpeczi Bócz Edit kéziratából**

Az előadás elhangzott: 2012 január 25-én, Göcseji Múzeumban

Köszönöm a meghívásukat, szeretettel köszöntöm Önöket, nagy örömmel jöttem erre a mai alkalomra. Tudományos kutatóként kiemelten vizsgálom a kommunista diktatúra éveit. Mindszenty Józsefről a Magyarország hercegprímásáról, esztergomi érsekről, bíborosról már nagyon sok publikáció megjelent. Éppen ezért olyan tényekről és eseményekről is szeretnék majd beszélni, amelyek kevésbé publikusak.

KI VOLT
MINDSZENTY JÓZSEF?

A lélekmentő bíboros,
hercegprímás

Az egyház mindig a családokat támogatta, összefogta. A családokra épül az egész ország stabilitása. Ott, ahol a családok szétesnek, nem születnek gyermekek, a társadalom is előbb utóbb romokba dől.

A kommunizmus áldozatainak száma a világban az eddigi feltárások és becslések alapján tízszerese, mint az országunk lakossága.

A diktatúra rányomta bélyegét társadalmunkra, a demokráciát, szabadságot és az egyenlőséget hirdetve. Sajnos sokan elhitték a hamis ideológiát, melyet csak hirdettek, de nem tudtak és nem akartak megvalósítani. Szabadság, testvériség, egyenlőség hangzott a

propaganda szövegekben, ugyanakkor nem lehettünk szabadok, mert a terror a megkülönböztetés, valamint a családi kötelékek fellazítása volt a hatalom érdeke.

A magyarországi szovjet jelenlét, stabilitást biztosított a kommunista párt politikájának, amely az erőszakra építkezett. Elvárták a feltétlen engedelmisséget, kialakították és meghatározták az ellenségképet.

A keresztény egyházak nem a háborús hangulatot gerjesztették, hanem a szeretetet és békességet hirdették. Mégis ellenséges, reakciós elemeknek bélyegezték a papokat, szerzeteseket, akiket nem kímélve bántalmaztak és üldöztek. Mindszenty bíboros átlátta, hogy az agresszív politikájukkal nem az országot fogják építeni! Minden erejével szerette volna megóvni az egyházát a pusztulástól, a liberális átalakulástól, megőrizve a keresztény értékeket.

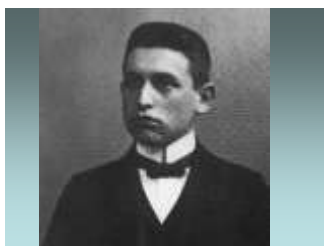
Krisztus követőjeként egész életében, hazánkért és értünk imádkozott, vállalva a számkivetettséget és a sok szenvedést.

Az 1892-ben, Csehimindszenten született Mindszety Józsefet, nem csak Zalaegerszegen, hanem világszerte ismerték. Ismerőinek és tisztelőinek a tábora óriási. Ma már nincs megtiltva számunkra, hogy megemlékezzünk és méltassuk személyét, ezért hallgatni róla ma, már nem lehet.

Nagyon büszke lehet a városunk, hogy hosszú évekig itt élt és dolgozott! Munkája, szolgálata látható és érezhető, mind a mai napig!

Mindazok, akik megismerik életét, munkásságát, szolgálatát, elolvassák léleképítő gondolatait, óhatatlanul áthatja lelküket a csodálat. Üzenetein keresztül az olvasó elgondolkodhat saját életén. Rádöbbenhet és felismerheti környezetében a jót és a rosszat, amelyet a mai világban már egyre kevésbé választanak ketté. De a tévelygők is példát meríthetnek írásaiból.

Az első könyvének megírásához, a diákkorában megírt dolgozatának témája motiválta. 1909-ben „**A gyermekének örülő és a gyermeke miatt kesergő anyáról**” kellett dolgozatot írnia, amelyet tanára dicséretben részesített. Mindszenty József, ezt az írását később a szemináriumban, már száz oldalasra bővítette, és 1915-ben, megnyerte vele a kispapok Szent Ágoston Körének irodalmi díját. Káplánként, ismét tovább bővítette írását, és 1916-ban „**édesanya**” címmel megjelentette, élete első könyvét. Az írás, amely egyben az ő személyes hálaadása volt szeretett édesanyjáért, oly nagy sikert aratott, hogy több kiadást is megért.

Az 1940-es évek elején, újra elővette ezt a kedves témáját. Hasonló címmel, az eredetihez képest majdnem hatszoros terjedelemben, letisztult és nagyon olvasmányos stílusban írta meg új könyvét. Irodalmi és tudományos részletekkel gazdagította írását.

Ebben már kritikai elemzések is olvashatók, amiben felhívta a figyelmet a bővülő erotikus irodalom kockázataira, és szembe fordult a családellenes ideológiákkal.

Ezekről a romboló eszmékről a következőket írta:

„ Az új világ hite az istentelenség, erkölce az erkölcstelenség. Ilyen erővel sohasem lépett még küzdelembe a pokol. Behálózzák az egész világot. Európa és az egész földkerekség a vulkán felett él. És hogyan izzik ez a vulkán! Lenin írja Gorkijhoz: <Minden isteneszme kimondhatatlan aljasság és tulajdonképpen legundorítóbb fürtelem.> Lenin nyíltan bevallotta, hogy programjuk szükségszerűleg magában foglalja az istentelenség terjesztését is. Ahogy az egyén, a magántulajdon fogalmát kiirtották, úgy átgyúrnák a családot és a házasságot is”

Találó megállapításaira hivatkozva 1947 januárjában, műve a „fasiszta antidemokratikus és szovjetellenes könyvek” feketelistájára került, azaz minden könyvtárból elkobzásra és elégetésre ítélték.

Papszentelésére 1915. június 12-én került sor, majd 1917-ben kinevezték zalaegerszegi állami főgimnázium hittanárává.

Elvállalta a „Zala vármegyei hetilap” szerkesztését, a hitelszövetkezet igazgatósági tagságát, majd tagja lett a városi képviselőtestületnek is.

1918-as forradalmi változások nyomán az ország szétesését látva, megvált a vármegyei hetilap szerkesztésétől és saját hetilapot indított „Zalamegyei Újság” néven.

A proletárdiktatúra bukása után a szombathelyi megyéspüspök, örömmel engedett az egerszegi hívek kérésének, amikor 1919 őszén a fiatal hittanárt nevezte ki a Zalaegerszeg város-plébánosának, amihez még négy község is tartozott.

Nagy építőmunkába kezdett! Új hitoktatói és kórházlelkészi állásokat szervezett.

Letelepítette a ferences barátokat és számukra nagy zárdát és templomot építtetett. Hosszú lenne, mindent felsorolni, amit a városért, a családokért, és az egyházért tett.

1924-ben püspökétől a végzett munka elismeréséül apáti címet kapott, így lett „apátplébános”

Munkáját az önzetlenség jellemezte. Mindenét a hívei javára fordította, így személyét a legnagyobb tisztelet övezte.

Az általa kibővített plébánián tökéletes rend és fegyelem uralkodott. Percnyi pontossággal kezdődött minden szertartás és rendezvény.

Mint mondta: **„Rend szeretet és pontosság nélkül a hívek nem számíthatnának ránk.”**

Tagja volt a városi és a megyei képviselőtestületnek, ahol a keresztény frakció vezetőjeként nagy tekintélyt vívott ki magának. Fontos volt számára a közélet tisztasága és a társadalmi igazságosság.

Pártpolitikai tevékenységet plébánosként már nem folytatott, a képviselői jelölést és a felsőházi tagságot nem fogadta el, pedig többször felajánlották neki. Lelkipásztor volt, és az is akart maradni.

Mint pap lelkes, buzgó és fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki. Beszédei, előadásai nem lekötötték, hanem magával ragadták a hallgatóságát.

Fontos volt számára a családok, öregek, szegények, diákok támogatása, otthonok, kultúrintézmények létrehozása. Rendszeresen látogatta a családokat, Zalaegerszegen, szinte mindenkit név szerint ismert.

Egyik káplánja így emlékezik meg róla:

„Mindszenty plébános igen élénk és széleskörű tevékenységet fejtett ki és kitűnően értett ahhoz is, hogy lendületes lelkipásztori és kulturális munkájába a városban működő valamennyi papot bekapcsolja. Hamar észrevettem, hogy a lelkipásztorkodás magasiskolájába kerültem. Nagy hatással volt rám egyénisége, életmódja és hatalmas munkabírása. Ha egy hittani, erkölcsi, jogi vagy más kérdés felmerült, a problémának alaposan utánanéztünk, és mindig tüzetesen megtárgyalta velünk.”

Magas elvárásaihoz volt, aki nehezebben, volt aki könnyebben alkalmazkodott. Szigorúsága mellett kedves történetek sora tanúskodik figyelmességéről.

1919-ben adta ki „vigyázatok az újsággal!” című tanulmányát, amelyben összegyűjtötte, hogy a magyar sajtóban 1910 és 1918 között milyen Isten, és egyházellenes, valamint a magyarság érdekeit sértő írások jelentek meg.

Emiatt fontosnak tartotta a katolikus sajtót, hogy hívei ne legyenek kiszolgáltatva a gyakran előforduló félretájékoztatásnak. Hangoztatta, hogy a sajtó az evangelizáció legfőbb eszköze és a hit védőpajzsa. Mert az újságot minden nap olvassák, de templomba sokszor csak egy héten egyszer jutnak el.

Nagyszabású tanulmányt készített, a Zala vármegye egyházi és oktatási gondjainak megoldására. Javaslatát nagy sikert aratott, így püspöke őt bízta meg a végrehajtásával.

1927 és 1941 között, 19 templomot, 9 miséző helyet, 7 plébánosi házat, és 12 iskolát hozott létre.

A Zalaegerszegen sok munkával eltöltött évek után, a fáradhatatlan apátplébánost, 1944. tavaszán, a Veszprém egyházmegye püspökévé nevezték ki.

A kommunista elemzők szerint :

„legitimista kapcsolata, mélységes antikommunizmusa és szovjetellenessége, biztosítéknak látszott a Vatikán számára, hogy a II. világháború utáni magyarországi helyzetben, egy erős és rendíthetetlen egyházi vezetővel erősödjön a magyar püspöki kar.”

Rövid veszprémi püspöksége alatt Mindszenty József 34 új plébániát, 8 katolikus iskolát, és 3 középiskolai internátust szervezett.

1945 szeptemberében pedig, elfoglalhatta az esztergomi érseki széket.

Tudta, hogy főpapként a támadások özönét kell majd elviselnie, de biztos volt abban, hogy védeni és építeni fogja a katolikus keresztény egyházat. A pápa még Rómában figyelmeztette, hogy valószínű ő lesz az, akinek vállalnia kell a bíbor színnel jelzett vértanúságot.

A hatalomnak mindez nem tetszett! Mert jól tudták, hogy őt nem lehet, az ateizmust célzó, politikai oldal mellé állítani.

Magyarországon a primások 900 éven át állandó közjogi tisztet gyakorolhattak, ezért óvást emelt a szocialista köztársaság létrehozása ellen.

Nyíltan hirdette, hogy a fennálló társadalmi rendszerrel, nem szabad együttműködni. Körútjai során a valóságban látta és tapasztalta a szovjet katonák rémtetteit, akik meggyalázták asszonyainkat, lányainkat. Erről ezt írta:

„Főpásztori utamon végig csak arról halok, hogy a szovjet katona rabolt, eszeveszetten pusztított, ok nélkül békés embereket legyilkolt, állandóan és részegen fegyverrel a kezében tömegesen fajtalanzkodott.”

Mindszenty József, felhívta a figyelmet a kommunista diktatúra törvénytelen intézkedéseire, követelte az internálótáborok feloszlását. Nagyon fontosnak tartotta, hogy a világ megtudja az ország sanyarú sorsát.

Az egyházak vagyonát államosították, de még a lelki élet táplálékát sem engedélyezték, mert a katolikus sajtót is betiltották. Mindössze egy-két hetilap jelenhetett meg, amit folyamatosan cenzúráztak.

Nagy népszerűségnek örvendett, alig tudta megakadályozni, hogy a felháborodott katolikus egyesületek és hívek ne rendezzenek tüntetést, az ő védelmében.

A KGB irányítása alatt működött a magyar titkosszolgálat, amely jó tanítványa volt a konspiratív módszerek és technikák alkalmazásában, az un. „sötét” háttérakciók megszervezésében, lebonyolításában. Rengeteg pénzt fordítottak operatív célokra, ügynökhálózatok kiépítésére, amit nem csak országon belül, hanem külföldön is sikeresen megvalósítottak. Zalaegerszeg, kiemelt célponttá vált, mivel Mindszenty József, hosszú éveken át tartó munkája során, az erős oszlopokra épített egyházi közösséget, nem tudták meggyengíteni, hiába akarták.

1955-ben a Belügyminisztérium Zala Megyei Főosztályának egyik jelentésében kihangsúlyozták, hogy az államvédelmi munka megjavítása érdekében az

„igen erős római katolikus egyház stabilitását, befolyását, gyengíteni kell Zalaegerszegen. Ennek érdekében, papi ügynököket kell az egyházba szervezni.”

Az egyházba épített szigorúan titkos állományú tisztek, segítették ezen ügynökök munkáját, hogy a kereszténység fellazításban, gyors és eredményes munkát tudjanak elérni.

A bíboros úr egész életében, Isten szolgájaként az egyházért küzdött, mert tudta, hogy országunk romokba dől, ha az ateizmust elfogadjuk. Ezért tartották a legnagyobb ellenségnek személyét, befeketítve őt, mindenféle vádakkal. Felrótták számára azt is, hogy a „Szent Istváni Magyarország koncepcióján nyugvó világképe volt”. Mert féltette, hogy a korona ékszereit jóvátételként kiadják a szovjet csapatoknak. Ő nem felejtette el, hogy keresztény országgént tartoztunk hosszú évszázadokon át Európához. Számára minden cselekedetének háttérében, megnyilvánulásaiban a kereszténységen volt a fő hangsúly, amit papként, főpapként képviselt.

Koholt vádakkal befeketítették azt az embert, aki a becsületes és jó úton haladva, másokat is arra buzdított.

A világsajtó, hangos volt az elmondott beszédeivel, nyilatkozataival, ezért Moszkvában a magyar reakció vezérének bélyegezték.

A nyugati sajtó rendszeresen foglalkozott Magyarország helyzetével. Hollandiában 1947-ben megjelenő tekintélyes liberális hetilapban írták:

„Magyarországon, miközben számos vezető egyéniség, vagy elhagyja az országot, vagy elveszti pozícióját, vagy behódol a kommunizmusnak, Mindszenty József, szikla- szilárdan áll a helyén, mert az ország lakosságának háromnegyed részét kitevő katolikusok, visszautasítják a kommunizmust. Saját környezetében is vannak sokan, akik kevésbé meggondoltnak, túl merevnek, sőt középkorinak tartják. De amíg él, hazájának, sőt egész Kelet-Európának egyik legfontosabb alakja lesz.”

A hatalom nem engedhette, hogy Mindszenty Józsefet világszerte hősnek tartsák, ezért népszerűségét, minden áron megakarták szüntetni. Folyamatosan koholt vádakat gyártottak ellene, kihangsúlyozva demokrácia ellenességét. Mélyen elhallgatták, hogy a nyilasokkal szemben is védte egyházát, akik annak idején, őt is letartóztatták.

Zalaegerszegen, 1948 őszén járt utoljára, a háromnapos Mária-kongresszuson. A hatalom nem bírta elviselni, hogy bármerre ment, mindenhol tömegek hallgatták, ezért kitalálták, hogy a megyében tífuszjárvány pusztít!

A tömegközlekedési eszközöket kivonták, különböző ürüggyel a forgalomból. Más rendezvényt szerveztek, hogy minél kevesebben vegyenek részt a kongresszuson.

Mégis, hatalmas tömeg várta! Az utcák, terek, megteltek, taps és éljenzés kísérte az egész városban.

Muszáj volt elhallgattatni!

1948. december 26-án, hűtlenség, kémkedés, a köztársaság megdöntésére irányuló bűncselekmény és valutaüzérkedés gyanúja miatt, koholt vádak alapján letartóztatták.

Hamis bizonyítékok alapján, a Budapesti Népbíróság 1949. február 8-án, a demokratikus államrend és a Népköztársaság megdöntésére irányuló szervezkedés, hűtlenség és más bűntettek miatt életfogytig tartó fegyházra, közügyektől, 10 évi időtartamra történő eltiltásra, és teljes vagyonelkobzásra ítélte.

Letartóztatása ellen, világszerte tiltakoztak, nyílt táviratok özönét küldték Magyarországra.

Még az ENSZ közgyűlése is foglalkozott ügyével, és 1949 áprilisában nemzetközi sérelemnek nyilvánították az ellene lefolytatott eljárást.

Az ÁVH börtönében a legkegyetlenebb kínzást és megaláztatást kellett elszenvedje. Ennek ellenére sem tudták a katolikus egyházfőt megtörni.

Mégis, az ellenkezőjét híresztelték róla. Meghamisították a vallomását, mert hitelét veszített, megtört és megalázott egyházfőre volt szükségük, nem kivégzett vértanúra.

A nyugati világban, az ellene felhozott vádak nem hitték el, ezért a Magyar Kormány 1949. január közepén kiadta az un. Sárga Könyvet, amely tele volt a hatalom által hamisított

dokumentumokkal, beismerő vallomásokkal, amit állításuk szerint Mindszenty József személyesen aláírt. A könyv közreadásával az volt a céljuk, hogy a hívők, elítélve főpapjukat, megbotránkozzanak és elforduljanak az egyháztól. A világgal azt akarták elhitetni, hogy a „Mindszenty ügy” nem vallási, hanem politikai kérdés. Kiadványukkal világszerte elárasztották a könyvtárakat.

A külföldi magyar nagykövetségek fogadásokat rendeztek, ahova sok vendéget meghívtak. De csak a fogadás végén osztották ki a Sárga könyvet, hogy senkinek ne legyen lehetősége az ügygel kapcsolatban bármit kérdezni.

Mint kiderült, Sulner László írásszakértő laboratóriumában, feleségével együtt készítették a hamis beismerő vallomásokat Mindszenty aláírásával. A családon belül feltalált, különleges szerkezetű géppel, szétagolták a kézírását, majd más szöveg szerkezetbe összeállították.

A meghamisított kézírásokról nem lehetett megállapítani, hogy azok hamisítványok, de a sok helyesírási hiba mégis, mindenkinek feltűnt. A házaspár, még 1949-ben megszökött az országból, majd Amerikában nyilvánosságra hozták, hogyan készítették el a hamis szöveget, amit világszerte megírtak az újságok.

Itthonról a magyar követségeket azonnal utasították, hogy „baráti” lapokba közleményt helyezzenek el a nyilvánosságra hozott rágalmak ellen.

Egy névtelen hívőtől, egy Krisztust ábrázoló szentképet kapott, amit csodával határos módon, még a börtönévei alatt is megtudott őrizni.

A diktatúra nem csak az egyházakat, hanem az egész társadalmat sanyargatta, amelynek a következménye az 1956-os forradalom és szabadságharc kirobbanása volt.

A börtönökből kiszabadították a politikai foglyokat, és a bíboros is visszanyerhette szabadságát. Megjelenése és fellépése nem csak az egyháznak, hanem az elnyomott országunk népének is bátorítást és vigasztalást adott.

Rádióbeszédében nem lázított, hanem kihangsúlyozta, hogy a magyar nép, minden néppel barátságban akar élni.

A békésen kezdődő forradalom és a szabadság, mint tudjuk nem sokáig tarthatott! Az idegen bolsevik hatalom katonái, durván beavatkoztak az országunk belügyeibe. Budapest szovjet nagykövete Andropov (aki egyébként 1967-től a KGB elnöke, majd az SZKP tótitkára lett) barátja volt Kádár Jánosnak. Ők a szovjet katonai beavatkozást tartották szükségesnek, amely a szabadság vérbefojtását eredményezte. Pálinkás-Pallavicini Antal őrnagyot, amiért kiszabadította Mindszenty Józsefet fogságából, 1957-ben kivégezték.

Az 1956-os forradalom leverését követően Mindszenty József, a budapesti amerikai követségen kapott menedéket. Senki nem gondolta, hogy szabadon, de mégis fogságban, hosszú éveket kell majd itt eltöltenie.

Az MSZMP PB súlyos problémaként értékelte Mindszenty amerikai követségen eltöltött éveit, aki fáradhatatlanul tevékenykedett szabadságának korlátozása ellenére. A követség védelme alatt állt, ahol a biztonságát a legmesszebbmenőkig biztosították.

A kommunista hatalom világméretű terjeszkedése, erősödése, az 1960-as években az enyhülés látszatát eredményezte. Hatalmas színjátékba kezdtek. A titkosszolgálat, folyamatosan beépítette embereit az egyházakba, ugyanakkor hangzatosan a vallásszabadságot hirdették.

A Vatikán már a 60-as évek elején kezdeményezte, hogy Mindszenty József szabadon elhagyhassa az amerikai nagykövetséget, de mindhiába. Szerették volna elérni a kormánynál, hogy rehabilitálják, de ezt a javaslatot és kérést, mindig határozott elutasítás követte.

Ugyanakkor a hatalmi politikának is nagyon kellemetlen volt ez a megoldatlan helyzet.

Az enyhülési politika jegyében 1967 után, diplomáciai tárgyalásokat kezdtek a Vatikánnal. A Szentszék megbízásából, sokan felkeresték a követségen a bíborost, hogy hagyja el az országot és menjen Rómába, de ő határozottan kijelentette, hogy csak akkor hajlandó külföldre távozni, ha az egyházzellenes intézkedéseket a hatalom visszavonja.

„Nem akarom elhagyni sem a híveimet, sem a Magyar Egyházat súlyos helyzetükben. Életemet, szintén hazámban és népem körében szeretném befejezni. Távozásom egyedül a magyar kommunista rendszer érdekeit szolgálná s ugyanakkor a Magyar Egyház nagy kárára volna. Gondolni kell arra, hogy a helyzetemben javasolt változtatást a bolsevisták, mindenképpen csak előnyükre használnák fel. Ezért azaz óhajom, hogy a Szentszék még távozásom előtt s annak ellenértékéeként a kormányzattal orvosoltassa az egyház sérelmeit.”

Mindenki azt várta, hogy előbb vagy utóbb meggondolja magát és kezdeményezni fogja, hogy véglegesen Rómába mehessen. Mivel ez nem történt meg a végén már mindenkinek a terhére volt. Az emlékirataim dolgozott, amit szándékában állt közreadni, ezt természetesen mindenáron megakarták akadályozni.

A szocialista országok állami egyházügyi hivatalának képviselői 1971. szeptember elején Karl-Marx-Stadban tartott konferencián beszámoltak az ateizmus terjedéséről a világban. Feltérképezték a számukra problémás egyházakat, egyházi személyeket. Miklós Imre az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke a Vatikán képviselőivel tárgyalt.

Így küldöttei örömmel tudatták, hogy Mindszenty ügy hamarosan rendeződni fog. Az országból való távozása feltételekhez van kötve, mert kegyelemben részesül.

„Mindszenty kérdés megoldását nagy horderejűnek tekintjük. Egy reakciós korszak ismert képviselője vereségének záró akkordját jelenti. Mindszenty ügy rendezésével legfelsőbb vezetői szinten foglalkoznak. Ha az ügy véglegesen megoldódik, pontos és részletes információt adunk az elvtársaknak.”

Szigorú utasításokat adtak az egyházi vezetőknek, hogy Mindszenty személyét, hangosan el kell ítélni és le kell járatni, hogy hiteltelenné váljon, amire elhagyja az országot.

Az újságok többször beszámoltak rossz egészségi állapotáról anélkül, hogy a valós tényekről tájékoztak volna. Abban reménykedtek, hogy úgy is hamarosan meghal.

Végül 1971-ben a Vatikán, írásban összefoglalta a bíboros hazája elhagyására vonatkozó javaslatát, amit a magyar kormány elfogadott. Az egyezkedés, az érdekelt háta mögött történt, a bíboros úr nem ismerte még az egyezmény szövegét sem.

Mielőtt elhagyta volna az országunkat megismételte, hogy hazájában szeretne továbbra is maradni:

„Kívánságom az, hogy életemet Magyarországon töltssem népem között, amelyet határtalanul szeretek. Ha ez lehetetlen volna, mert az érzelmi tényezők fellángoltak ellenem, vagy pedig az egyház magasabb rendű szempontjai mást követelnek, abban az esetben elfogadom azt, ami valószínű, életem legsúlyosabb keresztje lesz.”

Végül VI. Pál pápa kérésére, a nagykövetséget bécsi apostoli nuncius kíséretével, 1971. szeptember 28-án elhagyta. A híradások, nagy jelentőségűnek tulajdonították Mindszenty szabadon bocsátását, kint hősként ünnepelték és fogadták, amire itthon nem számítottak.

Ahogy átlépte Magyarország határát, mindenhol, minden lépését figyeltették, nem csak a tartózkodási helyein, hanem utazásai során, jelentések halmazát küldték beszédeiről, kapcsolatairól.

A politikai tárgyalások a Magyar Állam és a Vatikán között az enyhülést célozták, nem sejtve, hogy Mindszenty József aktivizálni fogja magát. Mindkét fél azt várta, hogy az egyéni szabadságát visszanyerve, beletörődik a megváltozott helyzetbe. Azt feltételezték, hogy idős kora ellenére nem lesz kedve és lehetősége politikai megnyilvánulásokra.

Rómában marad, és ott korlátozzák majd utazásait, visszaszorítják sajtónyilatkozatait.

A Magyar Kormány által a tárgyalások során nem határozták meg, letelepedésének helyét. Ezért, a pápa sem gördített akadályt, amikor a bíboros közölte, hogy Ausztriában a Pázmáneumban kíván véglegesen letelepedni, ami 1971. október 23-án meg is történt.

Közel kerülhetett ismét hazájához, amitől mégis, elérhetetlen távolság választotta el. Életében soha többé nem léphetett magyar földre, ahol született, nevelkedett, dolgozott, szolgált és sokat szenvedett. Mindszenty József számára elérhetetlen volt hazája, de annál elérhetőbb volt személye a kommunista hatalom számára, akik száműzetésbe kényszerítették. Nyomába szegődtek az álarcba bújtatott ügynökök, akik minden lépéséről jelentések halmazát gyártották.

Bántalmazásáért, ártatlanul elszenvedett rabságáért, megaláztatásáért életében nem rehabilitálták.

A világban szétszóródott honfitársak mélységes szeretete vette körül, ami nagy örömmel töltötte el. Az emigrációba kényszerült magyarok keresték fel személyesen, vagy levélben a világ minden tájáról.

Ugyanakkor a száműzőit, nagy nyugtalanság töltötte el, amiért nem maradt Rómában, hanem Bécsbe a Pázmáneumba költözött.

A Pázmáneumot, Pázmány Péter alapította, 1623-ban, 100.000 rhénus forint összeggel. Az volt a célja, hogy az esztergomi és magyarországi egyházmegyék papnevelője legyen, és a római katolikus egyház javát szolgálja.

1 Rhénus forint = 20 garas = 60 krajcár = 100 dénár

Száműzetését élete végéig a Pázmáneumban, a titkosszolgálatok hálójában töltötte.

Már jóval a megérkezése előtt, elrendelték az összes levélküldemény ellenőrzését. Információs jelentéseket készítettek, az ügynökök rendszeresen beszámoltak a hangulatról, az épület állagáról, valamint a bíboros fogadásának előkészületeiről. A hangulat irányát az utasítások szerint alakították, formálták. Munkájuk alapján elérték, hogy Bécsben, a Magyar Állam sikerének tulajdonították a Vatikánnal kötött egyezményt.

Bower fedőnevű ügynök, a bécsi katolikusok körében a főpásztort, „makacs öregembernek” titulálta. Igyekezett olyan rágalmozó megjegyzéseket tenni, hogy megérkezése előtt, már rossz vélemény alakuljon ki róla.

Gyalázkodóan, hangzatos propagandát folytatott ellene, azt remélve, hogy az emigrációban élőkét sikerül megtévesztenie. Nem felmagasztalta, mert az egyházát védelmezte, hanem elmarasztalta, mert a kommunistákkal nem kötött egyezséget. Szerinte károkat okozott, amit az egyháznak nagyon nehéz lesz kiküszöbölnie.

Mivel a bíboros úr nem akarta, hogy őt ünnepejjék, köszöntsék, így az érkezésének pontos időpontjáról senki nem tudott. Nem akart feltűnést kelteni és a sajtónak nyilatkozni.

Az Osztrák sajtó munkatársai közé beépült ügynök, interjút készített Kreisky kancellárral, és jelentésében az alábbiakról számolt be .

„Mindszenty ide jön Bécsbe, ami valószínűleg csak kezdetben fog szenzációt jelenteni. Minden csoda három napig tart. Elég nagy, sajtóvisszhangra lehet majd számítani, mert az elképzelhetetlen, hogy Mindszenty, az itt lévő tudósítóknak és újságíróknak, semmit ne nyilatkozzon. Nem hiába célozgat Kreisky arra, hogy „disztingvált” magatartást vár Mindszentytől. Sajtótájékoztatóján kijelentette „Mit tudna még ez az öregember maguknak ártani! Ha valaki egyszer mártírból, az elnéző mosolyok prédájává vált, nem lehet újra mártír! De még kevésbé harcos.” Mindszenty felett eljárt az idő! A magyar egyháznak, és a Vatikánnak is, akkor tenne a legnagyobb szolgálatot, ha lemondana.”

Végül a sok találgatások közepette október 23-án, este fél 11 órakor, Zágon társaságában a nunciátúra kocsiján érkezett a repülőtérről.

Erről szintén az egyik ügynök az alábbiakat jelentette:

„A Pázmáneum csak fél órával előbb lett értesítve. A riporterek miatt Mindszenty, nem akart a nunciátúra kocsijából kiszállni az épület előtt. Követelte, hogy nyissák ki a kaput, hogy be tudjanak hajtani. Míg a kapukulcsot megtalálták, addig a riporterek felvételeket készítettek. Miután a kulcs végre előkerült, behajtottak és Mindszenty csak a kapu bezárása után, szállt ki a kocsiból. Zágonnal felmentek a lakosztályba, gyorsan készítettek vacsorát és utána kipakoltak.”

A bíboros úr hamarosan rájött, hogy környezetében nem mindenki az, aminek mutatja magát. Észrevette, hogy még a konyhai személyzet közül is voltak, akik hallgatóztak, és figyelték. Ezért amikor az ebédet felszolgálták, a beszélgetést hirtelen átváltotta latinra és figyelmeztette a többieket, hogy ne magyarul társalogjanak. Hamarosan úgy döntött, hogy a továbbiakban nem akar a közös étkezéseken részt venni.

Folyamatosan azt híresztelték róla, hogy megtört, beteg ember, aki képtelen aktivizálni magát. Örülhet, hogy idős korában, megmenekült a fogságból. Köszönettel tartozik a Magyar Kormánynak, hogy elengedve a büntetését, szabadon engedték, és pihenéssel töltheti el a további napjait.

Ő egyáltalán nem akart visszavonultan és elzártan élni. Szabadságát visszanyerve, kötelességének érezte, hogy lelkiekben támasza legyen a szétszóródott magyaroknak. Akik a halálába reménykedtek, meglepődve tapasztalhatták, hogy fáradtságot nem ismerve, nagyon aktívan élte az életét, és nem volt olyan rossz egészségi állapotban, mint ahogy azt sokan híresztelték róla. Sőt nagyon jól érezte magát! Ezt a megfigyelők is rendszeresen jelentették.

„A prímás nagyon mozgékony, de szótlan, egyenesen hideget árasztó egyéniség. Állandóan dolgozik. Gyorsan eszik. Jól hall és fürge.”

Munkáját többen segítették. Rómából egy apácát küldtek, aki a gépírásban segített. Egy másik nővér a levelezéseit intézte, aki öt nyelven perfekt beszélt és írt.

Ausztria magyar nagykövete, a Belügyminisztériumnak küldött jelentésében, felhívta a figyelmet, hogy az eddiginél, sokkal nagyobb propagandamunkát kell kifejteni ellene. Kihangsúlyozta:

„Különösen fontosnak tartanám most, amikor Mindszenty jelenléte mérgezi, és bizonyos mértékig ellenünk hangolja, az Osztrák közvéleményt. Jól megválasztott propaganda anyagokkal hozzájárulhatnánk, hogy Mindszenty még inkább elszigetelődjön.”

Nem csak az épületen belül figyeltek mindent és mindenkit, hanem az Intézet előtt is állandóan leskelődtek.

Operatív módszerek, titkos kutatások, konspirált behatolások folyamata, keserítették meg az utolsó éveit. Amíg azt hangoztatták az egész világon, hogy szabadságban élhet, addig a legsötétebb hálóval fonták körül, nem csak a személyét, hanem az egész épületet.

A „sötét” háttérakciókban mindent fedőnévvel láttak el, az operatív személyeket és a megfigyelés alá vont célszemélyeket. Még az épületeknek is fedőnevet biztosítottak, különösen ott, ahol nagyon sok ügynököt, szt.tisztet, sikerült beépíteniük a piszkos munkájuk elvégzéséhez. Így volt ez a Pázmáneum épületével kapcsolatban is, aminek az „OSTROMVÁR” fedőnevet adták.

A titkos akciók alapvető módszeréhez tartozott, hogy a megfigyelt objektum térképét megszerezzék, az összes bejáratot ismerjék, feltérképezzék a lakókörnyezetet és a lakókat.

Feljegyezték, hogy kik és mikor mennek be a kapun és mikor távoznak.

A bíborossal folytatott beszélgetések sem maradhattak titokban. Szavait, mondatait, szinte szóról szóra lejegyezte, a papi reverendába bújtatott ügynök, aki az alábbiakat továbbította:

„Mindszenty, beszélt a Pázmáneum alapításáról majd elmondta, hogy tárgyalások folynak, melynek eredményeként azt szeretné elérni, hogy „szabad magyar terület” legyen. Ennek megtörténte után tud majd teljes szívvel és lélekkel segíteni a széthullóban lévő magyar emigrációnak, addig azonban, csak imádkozni tud értük. Kijelentette, hogy lelki, azaz egyházi vonalon kívánja majd megszervezni a magyarságot. Ennek nincs politikai íze, de alkalmas arra, hogy a külföldön élőket megtartsa magyarnak”.

Ausztriába érkezését követően, a Szent István egyesület ötven éves fennállása alkalmából celebrált ünnepi misét. A megfigyelőinek nem tetszett, hogy a templom, zsúfolásig megtelt.

Mindenáron meg akarták akadályozni szerepléseit, ezért közelébe férköztek, hogy írásait ellenőrizhessék, és jegyzeteiről információt küldhessenek.

„Az egyház Magyarországon” c. történelmi könyvén dolgozott, de folyamatosan írta a memoárjait is. Kéziratait titokban elolvasták, amiről szintén jelentéseket készítettek.

„Amikor nála jártam, titokban belelapoztam és megnéztem kéziratát, amiben leírja, hogyan bántak vele a börtönben. Lefogták, levetkőztették anyaszült meztelenre és aztán bejött a terembe egy csizmás férfi, aki kijelentette, hogy: „már régen vártam erre a pillanatra” s ezzel hasba rúgta úgy, hogy Mindszenty a falhoz vágódott.”

Itthon félték, hogy közreadja írásait, ezért mindent elkövettek annak érdekében, hogy megakadályozzák. Még Bruno Kreisky, osztrák kancellár véleményét is megkérdezték a külföldi tudósítók sajtókonferenciáján, hogy „Írhat-e Ausztriában könyvet Mindszenty? Mire

Kreisky kijelentette, hogy semmi akadály, hogy könyvet írjon, miután a sajtószabadság mindenki számára lehetőséget ad könyv írására. (Azt mégis elvárták tőle, hogy ne politizáljon)

Ahol hivatalos külképviseleti, vagy politikai nyomásra nem tudták megakadályozni a külföldi országokba tett látogatásait, ott a háttérből indítottak „sötét” támadásokat ellene.

Amikor elhagyta országunkat, rövidesen meghívást kapott Spanyolországba, ahol a „Mundo” c. katolikus folyóirat szerkesztősége, őt jelölte a közvélemény szavazata alapján „az év személyisége” cím adományozására. A kitüntetést 1971. december 14-én rendezendő díszvacsorán akarták átadni. A meghívót nem csak a bíborosnak küldték el, hanem a Spanyolországban lévő Magyar Külképviseletnek is, amit a főkonzul provokációs szándéknak minősített. Azonnal felvette a hivatalos kapcsolatot a Spanyol Külügyminisztériummal és elvárta a közbelépésüket. Segítségüket kérte, hogy akadályozzák meg a cím átadását, Mindszenty József részére.

A háttérből, sikerült a kommunista hatalomnak elérje, hogy a politikai kapcsolatok „normalizálásának” érdekében, hamis indokok alapján, figyelmen kívül hagyják a közvélemény szavazatait.

A sajtó továbbra is rendszeresen hírül adta, hogy merre látogatja a híveit, milyen programokat tervez. 1972. augusztusában Belgiumba látogatott, ahol nagy szeretettel fogadták. A szomszédos országokban, előre értesítették a hívőket érkezéséről. A magyarok és a belgák, lenyűgöző számú részvétele mellett, mondott misét a bazilikában.

Ezt követően, a tiszteletére rendezett brüsszeli nagygyűlésen, a páter köszöntötte, aki a hosszan méltatta személyét, munkáját! Beszédében kihangsúlyozta, hogy

„Az Ön egyetlen bűne abban rejlik, hogy Ön tizenöt évvel ezelőtt nem halt meg!”

A kéthavonta megjelenő jezsuita bulletin, 1972. október-novemberi számában közölték a páter köszöntőjét, amely itthon, nagy felháborodást keltett. A politikai hatalom, élesen bírálta hosszú éveikig, a páter által elmondott köszöntő beszédet.

A bíborostól hiába várták, hogy béklyóba élje a hátralévő életét, mert fáradhatatlanul misézett, prédikált, az egész világot járva.

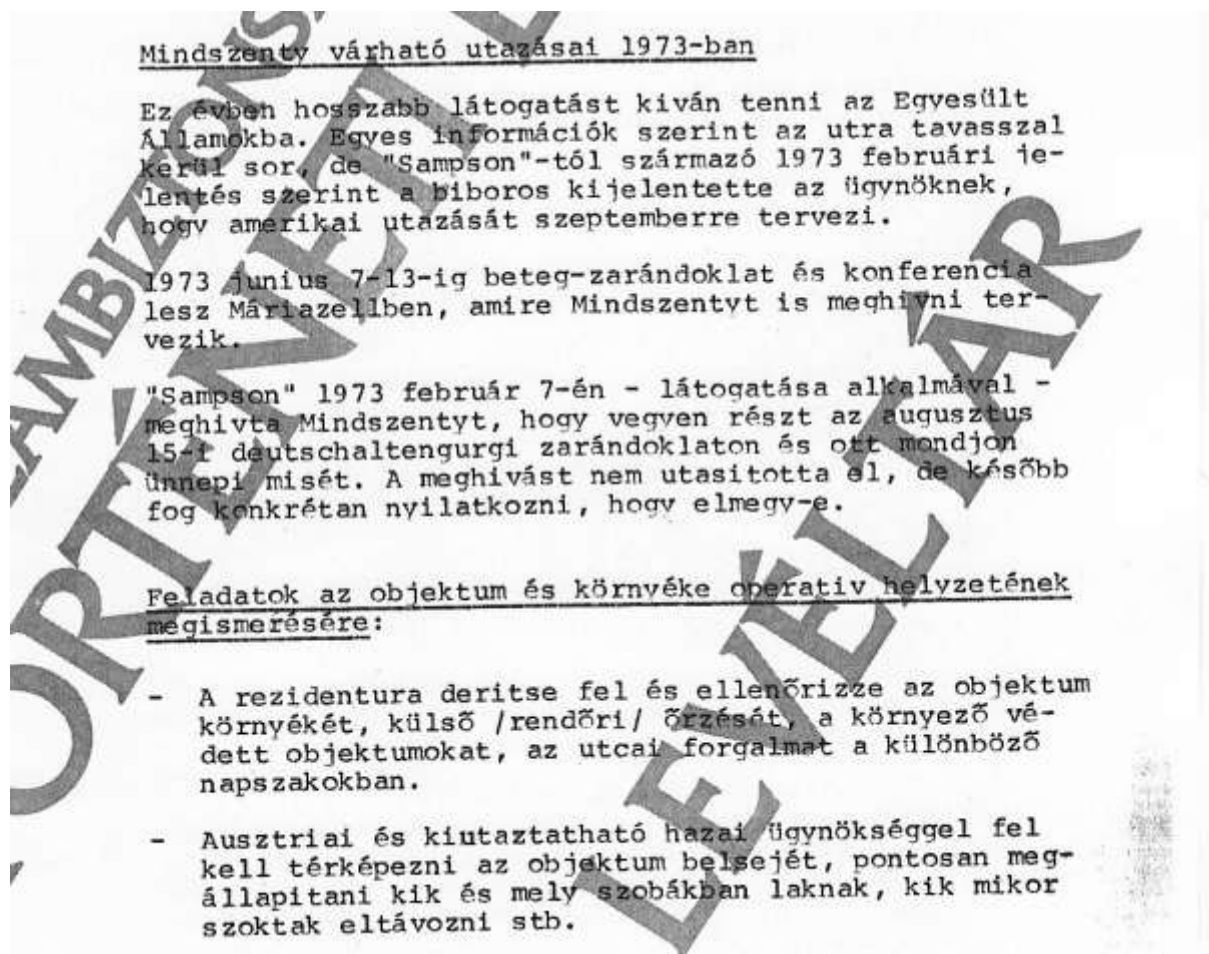
Pázmáneumban, az ügynökökön keresztül informálódtak, Mindszenty József, tervezett körútjairól, látogatásairól, utazásairól, így mindig pontosan tudták, hogy mikor, hova fog utazni, kikkel fog találkozni. Mozgósították és utasították a hazai és külföldi ügynökök hadát, hogy mielőtt úti céljait eléri, járassák le a személyét.

Távolléte alatt, mindig átkutatták levelezéseit, hogy felderítsék azokat az un. „reakciós elemeket”, akiket a hatalom a „rendszer” ellenségeinek tartott.

Ők elsősorban a hitüket gyakorló keresztény emberek voltak. Feljegyezték nevüket, címüket hogy ki, mikor, honnan küldte a levelet Mindszenty Józsefnek.

Papnak álcázott ügynökök, mindig igyekeztek a bíboros úr bizalmába férkőzni, hogy minél többet tudjanak meg a terveiről.

A titkos jelentésben az 1973-ban várható utazásairól számoltak be.

Hiába mozgósították Magyarországról a titkosszolgálat hálózatát az egész világ felé, hogy figyeltessék, lejárassák, megfigyeljék, és teljesen félreállítsák Mindszenty Józsefet. A sok próbálkozás, tárgyalás, operatív háttérakciók, semmi eredményt nem hoztak a hatalom számára. A kudarcot pedig, a továbbiakban már nem tűrték!

A békepapokból válogatott püspöki gárda a kezükben volt, akiket feltudtak használni. Figyelmeztették őket, hogy végre tegyenek már valamit! „Tűrhetetlen, hogy az egész világ Mindszenty József beszédeitől visszhangzik”. Eredményesebb munkát várunk! Közölték.

Mindszenty József továbbra is hangosan hirdette, hogy a katolikus egyház nem szabad, az egyházmegyék kormányzása a kommunista rezsim által felépített és ellenőrzött egyházi közigazgatás kezében van. Átlátta, hogy a Vatikán nem egyezkedhet a bolsevik hatalommal. Féltette a pápai tekintélyt, amelyet a másik oldalon egyfolytában gyengíteni akartak. Vatikán folyamatosan tárgyalásokat folytatott a Kelet-Európai országokkal, hogy közös megállapodásokkal enyhítsék a katolikus egyház üldözését, szenvedését. A tárgyalások legtöbbször mégis egyoldalúak voltak, mert a másik fél azt a látszatot keltve, hogy elfogadja a Vatikán feltételeit, mindig elérte mindazt, amit akart!

Közben sürgették, hogy a pápa nyilvánítsa megüresedettnek az esztergomi érseki széket.

A Vatikán, hivatalos tárgyalásokat kezdett az ÁEH vezetőjével, akinek elmondták, hogy nem kényszeríthetik az Esztergom érsekét a lemondásra, mert arra törvény nincs.

Mindszenty József természetesen nem mondott le az érseki székről, mert akkor esküszegő lett volna. Így viszont nem lehetett ezt a státuszt betölteni. Tehát maradt, az apostoli adminisztrátori igazgatás.

1972.októberben, a Vatikánba érkezett küldöttek, erélyesen és szemrehányóan szóvá tették, hogy végre, oldják meg a „Mindszenty ügyet”. A tárgyalás folytatására, Magyarországon került sor. Biztosan nem gondolták az ideérkezők, hogy azért fogadták olyan nagy örömmel őket, hogy a személyes holmijukat átkutassák. Mindenről, fényképet készítettek. Így hozzájutottak olyan dokumentumokhoz, amivel a tárgyalások során, zsarolási módszerükkel, újabb feltételeket szabhattak. A megszerzett iratokat áttanulmányozták, így a tárgyalásokon, már előre ismerték a szóba kerülő témákat. Azt feltételezték, hogy a Vatikán, azért nem állítja félre Mindszenty Józsefet, mert arra várnak, hogy meghaljon.

A Vatikán gyenge volt a kommunizmussal szemben, mert hiába volt tudomásuk a békepapok kártékony szerepléséről, még sem tudtak semmiféle intézkedést velük szemben érvényesíteni.

A bíboros érsek, vállalta a mártír szerepet, aki nem önmagát tartotta fontosnak, hanem a lélekmentő szolgálatot és a becsületet. Inkább az életét adta volna, mintsem megalkuvóként, gyáva módon meghátráljon, ahogy azt a hatalom megkívánta papjaitól. A hivatásának élve, Istennek tett fogadalma szerint, nem mondhatott le, amit önként vállalt sok-sok szenvedés árán, mert az éppen, a gyávaságáról és megalkuvásról tett volna tanúságot.

Ha önként lemondott volna az érseki székről, Istent és egyházát árulta volna el. Nem csak a papi hivatás gyakorlására tett fogadalmat, hanem a pápa kinevezését elfogadva, esztergomi érsekként, az egész országban Krisztus egyházát kellett szolgálja és védje. Nem ő volt a hibás azért, mert Magyarország hercegprímását a bolsevik hatalom félreállította. Azért sem

marasztalható el, hogy engedve a pápa kérésének elhagyta Magyarországot abban a reményben, hogy továbbra is rabságából szabadulva, majd a hivatását gyakorolhatja. Amennyiben szabadságát visszanyerve, önként és hivatalosan mondott volna le az érseki székeről, amelyet a hatalom nem engedélyezett gyakorolni számára, eskü-szegőnek és becstelennek érezhette volna magát. Ezért nem tehette meg!!

A pápa mindenáron elakarta kerülni, hogy Mindszenty Józsefnek a sok szenvedés után további fájdalmat okozzon, de politikai nyomásra mégis megüresedettnek kellett nyilvánítania az érseki széket. Nagy örömmel várták ezt a hírt mindazok, akik elakarták hallgattatni. Ugyanakkor megdöbbenéssel, és felháborodással értesültek, a világban szétszóródott magyarok, keresztények, és egyházak a hír hallatán.

Elgondolkodtató, hogy miért éppen a koncepció perének 25. évfordulóján, 1974. február 5-én kellett, megüresedettnek nyilvánítani az esztergomi érseki széket! Az egész világ nyilvánossága elé tárni a kegyetlen és drasztikus intézkedést. Valószínű, hogy ellenségei azt gondolták, hogy majd a lelki fájdalom hatására megtörik, és a körutazásokról lemond.

Közben minden áron megakarták akadályozni, az 1973. nyarán nyomdakész állapotban elkészült „Emlékiratai” c. könyvének kiadását. Magyar nyelvű hazai terjesztését pedig nagyon veszélyesnek tartották, ezért 1974 márciusában, még azt is kinyomozták, hogy a nyomdai munkálatokat hol végzik.

Az elkészült könyvek forgalomba kerülése előtt, már jelentős készülődés és felkészülés történt arra, hogy milyen mesterséges cáfolatokat készítsenek. Erre a katolikus egyházon belül több nemzetközi tekintélyű személyt felkértek. A bírálóknak minden esetben hangsúlyozniuk kellett, hogy Mindszenty József nem tud lépést tartani a változásokkal, maradi, nem érti az idők szavát, képtelen elszakadni a régi irányvonal követésétől, és nem akarja megérteni a Vatikán új politikáját sem.

A szocialista országok közül hazánk, a bolsevik hatalom központi bázisa lett, mély gyökeret eresztve, szilárd alapokon. Félték az igazságtól, mivel hazugságaikkal megfertőzték a lelkeket. Nem számítottak arra, hogy Mindszenty József az írásait több kötetnyi könyvekben akarja kiadatni.

A katolikus egyház vezetőjeként átélt igazságtalanságokról, üldöztetésekről, és a magyar történelem folyamatos meghamisításáról, az álcázott vallásüldözésről, részletesen beszámolt. Az elhallgatott történelmi tényeket is feltárta, amiről szigorúan tilos volt beszélni, mivel hamis történelemkönyvekből tanítottak az iskolákban. Nem hallgatott a Trianon döntésének súlyos következményeiről, magyarok legyilkolásáról. Csehszlovákiából a szudétanémetek kitelepítéséről és a magyarok üldöztetéséről.

Az Állami Egyházügyi Hivatal sikerként értékelte ugyan a Vatikánnal folytatott tárgyalások eredményét, azonban még sem elégedtek meg Mindszenty József elmozdításával.

. Ezért a politikai egyeztetés után, elfogadták a Vatikán javaslatát, beleegyeztek olyan püspök kinevezésben is, amivel a hatalmi politika nem értett egyet. A megyéspüspök idős korú volt, feltételezték úgy is hamarosan meghal, „nem sok vizet zavarhat”. Elakarták érní, hogy a Vatikán sikerként könyvelhesse el akaratukat, hogy a következő tárgyaláson, majd ők határozassák meg Mindszenty József további korlátozásának feltételeit. Erőfeszítésük azonban hiábavalónak tűnt, mert a bíborost továbbra sem tudták hallgatásra kényszeríteni.

Elgondolkodtató, hogy a titkos megfigyeléseket még azokra a személyekre is kiterjesztették, akik valamilyen formában az egészségügy területén dolgoztak, bejártak a Pázmáneum épületébe, vagy kapcsolatba álltak, Mindszenty Józseffel. A jelentésekben kiemelték, hogy xy. orvos, nővér, vagy laboráns.

Halála előtti betegségének súlyosságáról hivatalos iratokban nem találkozhatunk, sőt inkább olyan érzésünk lehet, hogy sokkal jobb egészségi állapotban volt a korábbi évekhez képest. Bécsbe érkezése után fél évvel egy kint élő magyar orvos, levélben megkereste, felajánlva orvosi szolgálatait.

A bíboros válaszlevelében köszönetét tolmácsolva, az alábbiakat írta:

„Köszönöm a honfitársi szíves szolidaritásból eredő kedves felajánlását. Meghat odaadó ajánlata. Rendszeres orvosi ellátásom nincs: elfoglaltságom nem is engedett gondolni erre. Prof. Szirmai volt olyan kedves, eljött, beható vizsgálatot végzett, gyógyszert rendelt és küldött, ami részben a vámon elakadt. Ezek előrebocsátása után a nemes ajánlatot köszönettel elfogadom. Ha szüksége merül fel állapotomban – Istennek hála- , kérni fogom”.

Hosszú utazásokat tett, amelyek egyáltalán nem fárasztották, hanem nagyon felélénkítették, mert a számkivetésben élő honfitársainkhoz szólhatott, és ezáltal ő maga is feltöltődött.

A szovjet hatalom előírásai és utasításai alapján az MSZMP Központi Bizottsága, a világ minden részén kapcsolatot keresett a kommunista pártokkal.

Rengeteg pénzt, támogatást nyújtottak a kisebb országok pártjainak a hatékony terjeszkedéshez. A kommunista eszmék gyors térnyerése érdekében, az egész világra kiterjedően, a népek külön sajátosságaihoz alkalmazkodó propagandát gyártottak. Kolumbiai Kommunista Munkás Párttal, szintén szoros kapcsolatot alakítottak ki, hogy a marxista-ideológiát terjesszék és megerősítsék. A hazai kommunista hatalomnak kellemetlen volt Mindszenty személye, aki éppen az ellenkezőjéről győzte meg a tömegeket. Utolsó útját mindenáron megakarták akadályozni, mivel Kolumbiában éppen a jobboldali erőviszonyok kezdtek megerősödni. Bírálták Lopez köztársasági elnököt jobbrtolódása miatt, akit elakartak távolítani.

Közvetlenül a halála előtti utolsó körútjára 1975. április 9 és 26-a között került sor. Venezuelai Caracasból, még szívből jövő üzenetét küldte, áldásával együtt, szerte a világban élő magyarokhoz. Hogy „hitet és reményt öntsek a lelkekbe, ha már csüggedtek” . mondta.

A Kolumbiában élő magyarokat április 25-én látogatta meg. A fővárosban az 1572-ben épült Bogotai Székesegyházban őrzik Árpádházi Szent Erzsébet ereklyéjét, ahol két héttel a halála előtt, Mindszenty József, még misét celebrált. Senki nem gondolta, hogy ez volt az utolsó útja! A Bogotai érsek április 26-án, még úgy köszönt el tőle, hogy „**Maradj mindig ilyen fiatal!**”

Fáradtság nélkül végezte, az utolsó körútján is a lélekmentő munkáját. Az utazásai alkalmával, sokkal felszabadultabban érezte magát, mint Ausztriában. Hazafelé jövet, a repülőgépen, már nagy lelkesedéssel beszélt a következő hétre tervezett, Skandinávia és franciaországi körútjáról. Nem gondolta, hogy az általa tervezett utazás állomáspontjain, már hiába fogják várni...!

A BM titkos jelentésekben közvetlen halála előtt, több helyen olvasható „Mindszentyt el kell hallgattatni.” A következő körútjának megakadályozására több tervet készítettek.

Hazaérkezése után hamarosan rosszul lett, majd kórházba került. Alapos orvosi vizsgálatok után közölték, hogy meg kell operálni. Senki nem volt arra felkészülve, hogy

a műtét után nem fog felépülni. A gyanú csak a beteg főpap szívében élt, aki tudta, hogy még a kórházban is lehallgatják és figyelik. Műtét előtt, a bizalmas beszélgetéseit a betegszobán kívül folytatta munkatársaival. Mivel az orvosi consilium, az altatás és műtét mellett döntött, nehezen, de a hozzájárulását adta az orvosi beavatkozáshoz, melynek eredményeként, 1975. május 6-án, a műtétet követően, váratlanul, örökre elhagyta hön szeretett egyházát és népét.

Gyémántmiséjét, pappá szentelésének 60. évfordulóját, 1975. júniusban mutatta volna be, már javában folytak az előkészületek, de májusi halála, megakadályozta ezt az ünnepet.

1975-ben bekövetkezett halálának körülményeiről ma is elgondolkodhatunk, mert a különböző leírások pontatlanok és ellentmondásosak. Köztudott, hogy hirtelen halálára az orvosok sem voltak felkészülve. Az ellentmondások tisztázása érdekében mindenképp jó lett volna feltárni és nyilvánosságra hozni az eseményeket, mert választ kaphattunk volna arra a kérdésre is, hogy miért szükséges halálának körülményeit, valamint a betegségről, műtétéről, altatásáról készült kórházi iratokat titkosítani 70 évre. Nemrég az Interneten közzétették miként örvendeztek a párt vezetői Mindszenty halálakor, valamint az operáló orvosának kijelentését is, aki azt nyilatkozta, „A kardinális halála rekonstruálható lesz, ám erre csak a mi generációnk kihalása után adódik lehetőség.”¹

König bíboros átérezte amikor Mindszenty József temetésén személyét, munkáját, szolgálatát méltatva mondta, hogy ő még „holtában is beszél”. Mégsem gondolhatta, hogy ez a mondat, bizony valóság volt közvetlenül halálakor és a halála után sok évvel később, mind a mai napig. Ez a mondat valósággá vált, mert mindazok, akik ismerték, tisztelték és szerették, a mai napig szeretettel és tisztelettel emlékeznek példamutató szent életére, munkájára, tanításaira.

Közel negyven éven keresztül, a politikai hatalom, mindig elítélte hazug propagandájával. De még a halála után sem hagyták abba rágalmozását, szidását. Megpróbálták mindenáron az egyetlen megmaradt kincsétől is megfosztani, amit úgy hívnak „becsület”. Mert ezt tették, amikor igaztalan vádakkal hosszú évekre bebörtönözték, rúgták, kínozták, és az alapvető személyiségi jogaitól is megfosztották csak azért, hogy mondjon le igazi hivatásáról. Ő is maradhatott volna a kinevezett pozíciójában „szabadon”, a kommunista hatalom jól fizetett embereként, amit az alku lehetőségével együtt, többször felajánlották számára. Ő mégis a becsület útját járva, egész életében a szenvedést vállalta, az egyházáért, orszáért és az igaz hitért.

Halála után is foglalkoztak személyével, mert holtában is beszél.....! Holtában is jelentéseket készítettek az elhunyt Mindszenty Józsefről.

Halála után még az emlékeitől is félték mindazok, akik egész életét igyekeztek besározni, befeketíteni, üldözték és megalázták. Nem fejezték be a személyével kapcsolatos nyomozásokat. Feltérképezték közeli jó barátait, hogy azokat szintén rágalmozásokkal lejárassák, mert a kommunista hatalom, még holtában is igyekezett rábizonyítani mindazt, amit életében nem sikerült! Halála után már nem tudott védekezni a felhozott vádakkal szemben.

1976-ban, felvették a kapcsolatot a Magyar Katolikus Misszió titkárnőjével Münchenben, aki Magyarországra akart visszaköltözni. Széleskörű ismerettséggel rendelkezett. A Nyugat-Európában élő magyar emigrációs csoportokat jól ismerte. Magyarországra úgy engedélyezték a visszatérését, hogy személyét, operatív és emigrációs politikai szempontból felhasználták.

Jelentésükben a következők olvashatók:

„A jobboldali egyházi emigrációra, és a vele szorosan együttműködő reakciós emigráns csoportokra, önmagában csapást jelentene és bomlasztóan hatna, hogy az ellenforradalom 20. évfordulóján, egy minden tervüket ismerő belső munkatársuk, hazatér Magyarországra. Ezt a hatást fokozni lehetne oly módon, hogy utasítjuk arra, hogy bizonyos iratokat vegyen magához. A nyilvántartásokat, adminisztrációt, szándékosan tegye használhatatlanná.

Hazatérését össze lehetne kötni olyan sajtóakciókkal, amelyek alkalmasak az egyházi emigráció vezetőinek lejáratására, emberi, jellembeli gyengeségeik bemutatására, a tetteik és szavaik közötti ellentmondások leleplezésére. Néhány aktuális példa ezzel kapcsolatban: Mindszenty „agyonhajszolása” a sok utaztatással, szerepeltetéssel. A Vatikán elleni rövidlátó politikájuk bemutatása. A keresztényi szeretet és az általuk az emigrációra gyakorolt erőszak

közötti ellentmondásokra, a Mindszenty-örökség kezelése,” és tovább folytatták a hosszú listát.

Mindszenty József elhalálozásának körülményeit oly módon akarták feltüntetni, világszerte hangoztatni, hogy elsősorban az emigrációban élő magyarok a hibásak haláláért, mert a bíborost sokfelé meghívták, sokat utaztatták, vagyis „agyonhajszolták”.

Fontosnak tartották, hogy Kolumbiában is támogassák a kommunista pártot és megerősítsék a kint élő magyarok megfigyelését.

Kolumbia Kommunista Párt, 1975. december 5-9 között tartotta a XII. Kongresszusát. A magyar küldöttség megjelent az MSZMP Központi Bizottsága képviselőjében, akikkel megkülönböztetett figyelemmel foglalkoztak. Megállapodás jött létre, hogy pártosztályosokat küldenek Magyarországra.

Az ÁEH részéről 1979-ben, Mindszenty József halála után négy évvel, a Bolgár Állami Egyházügyi Bizottság elnökével folytatott tárgyaláson, külön kihangsúlyozták, és pozitívan értékelték a „Mindszenty ügy le rendezését” .

A politikai tájékoztatókban, jelentésekben több éven keresztül, még kiemelt témaként foglalkoztak, a „Mindszenty ügy lezárásával,” és a Vatikánnal történt megállapodás részletes ismertetésével.

Mert ő holtában is beszél...! Még holtában is szól hozzánk,

A „kommunizmus csalárdságaira” a pápák folyamatosan felhívták a papok figyelmét, melyet ő személyesen az egyház szolgájaként megtapasztalt.

Példaképe az országnak, egyháznak, mert nem volt hajlandó megaláztatásai ellenére sem megtagadni hazáját, hitét, egyházát és Jézus Krisztust, akit egész életén át hirdetett.

Mindszenty József bíboros lélekmentő munkája példaértékű, üzenete ma is aktuális az egész világban és egy olyan keresztény Európában, ahol a műemlék-templomokat eladják és szórakozóhelyekké átalakítják.

„Nem azt keresem, ami nekem hasznos, hanem ami másoknak van javára, hogy üdvözljenek” (I. Kor.10,33)²

Olvasható az emlékirataiban.

Köszönöm a figyelmüket.